

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at arbejde for, at Grønland bliver omfattet af FN's konvention mod korruption, og at dette arbejde påbegyndes umiddelbart efter en vedtagelse af dette beslutningsforslag.

(Medlem af Inatsisartut, Asii Chemnitz Narup, Inuit Ataqatigiit)

Svarnotat

(Naalakkersuisoq for Finanser og Ligestilling)

1. behandling

På vegne af Naalakkersuisut vil jeg takke medlem af Inatsisartut Asii Chemnitz Narup, for beslutningsforslaget om at Grønland skal arbejde mod at tiltræde FN's konvention mod korruption.

Korruption betyder typisk at give en anden gaver, penge eller en fordel, mod at denne anden bryder loven eller handler på en uberettiget måde, der gavner giveren. Det kan også være at tilgodese bestemte personer, for eksempel ved at give dem bestemte stillinger eller poster. Den slags adfærd er allerede enten kriminaliseret i kriminalloven eller forsøgt hindret gennem forskellige love, regler, kontroller og procedurer. Men man kan altid gøre mere.

Transparency International Greenland foretog i 2021 en undersøgelse der viste, at 57 % procent af de adspurgte mente, at korruption i det offentlige er et stort problem.

Undersøgelsen siger ikke noget om det reelle omfang af korruption i det offentlige, men det siger noget om befolkningens tillid til det offentlige og opfattelsen af om korruption finder sted.

Naalakkersuisut ser med stor alvor på korruption, og Naalakkersuisut anerkender en stor andel af befolkningen ser korruption som et problem. Det understreger behovet for, at vi som samfund har effektive systemer til at bekæmpe korruption, nepotisme og andre ulovligheder. Korruption er meget ødelæggende for samfundet og undergraver tilliden til demokratiet. På den baggrund støtter Naalakkersuisut intentionen med beslutningsforslaget.

Det er væsentligt at understrege, at en tiltrædelse af konventionen ikke i sig selv bekæmper korruption. Yemen, Rusland, Danmark og Norge har sammen med 185 andre lande tilsluttet sig konventionen, men landene befinder sig vidt forskellige steder på internationale opgørelser over korruption. Hvis arbejdet med anti-korruption skal have succes kræver det derfor, at der arbejdes reelt med problemstillingen i regeringskontorerne og i erhvervslivet. Ellers er der tale om symbolpolitik.

At tiltræde en international konvention kræver et stort forarbejde og indebærer at der skal afsættes ressourcer for at leve op til konventionernes formkrav og udarbejdes afrapporteringer. Anti-korruptionskonventionen kræver, at der skal udarbejdes internationale reviews, hvor de deltagende parter skal afrapportere om status på implementering af

konventionen og dens anbefalinger. Erfaringerne med sådanne review-processer er, at de er en væsentlig byrde for en lille administration. Naalakkersuisut hælder derfor mod, at arbejde målrettet og struktureret med anti-korruption, uden at søge omfattelse af selve FN konventionen.

Naalakkersuisut fremsætter på den baggrund følgende ændringsforslag:

”Forslag til Inatsisartutbeslutning om at Naalakkersuisut pålægges, at udarbejde en samlet anti-korruptionsstrategi, der skal behandle hvilke konkrete praktiske handlinger, der kan foretages med henblik på at bekæmpe korruption.”

Der har allerede været gennemført forskellige undersøgelser, som Naalakkersuisut mener, at vi kan få viden fra og bygge videre på. Dette drejer sig om Integritetsstudiet fra 2021 og GAP analysen, som Transparency International Greenland udarbejdede i 2015 i samarbejde med Grønlands Erhverv og Rådet for Menneskerettigheder. Ud fra disse analyser fremstår det meget tydeligt hvilke forbedringer og krav der er behov for, hvis Naalakkersuisut vil styrke forsvaret mod korruption. Der er således ikke behov for at igangsætte en række nye analyser.

I de seneste år har der dog allerede været gennemført en række initiativer og lovgivning med henblik på at bekæmpe korruption. Der er blandt andet indført en whistleblowerordning og en anti-korruptions-politik for ansatte i Selvstyret. Der er desuden vedtaget regler om regulering af offentlige udbud og om hvidvaskning, herunder regler om kontantbetalinger med mere. Disse tiltag har det til fælles, at de understøtter indsatsen imod korruption.

En anti-korruptionsstrategi vil overordnet set indeholde de samme fokusområder som selve FN konventionen. Vores udgangspunkt er godt, da vi heldigvis allerede har etableret en række love, regler og tilsyn, der skal sikre samfundet og borgerne mod uredelige beslutningsprocesser. Vores arbejdsmarked er gennemreguleret, vores finanssektor er gennemreguleret og der er en række krav om tilsyn, kontrol og transparens indenfor vores største erhvervsgrøner. Men som sagt kan man altid gøre det bedre. Af konkrete initiativer kunne en strategi derfor indeholde krav om en opdatering af gavecirkulæret, indførsel af forbud mod anonyme partibidrag, udarbejdelse af et adfærdskodeks for inhabilitet, øget transparens ved udpegning af medlemmer til råd, nævn og bestyrelser og øget indsigt i offentlige udgifter i såvel Naalakkersuisut, Inatsisartut og kommunerne. Man kunne også se på grå-zonen mellem politik og erhvervsudøvelse i de tilfælde hvor aktive politikere udfører lønnede opgaver for private virksomheder eller organisationer. Endelig kan nævnes arbejdet med bedre whistleblowerordninger, som vi også drøfter på denne samling under punkt 35.

Det skal understreges, at Naalakkersuisut er indstillet på at påbegynde arbejdet med en anti-korruptionsstrategi uanset udfaldet af dette beslutningspunkt.

Afslutningsvis skal det oplyses, at det ikke er muligt at give en eksakt vurdering af de økonomiske og administrative konsekvenser ved at tiltræde konventionen, da det i høj grad vil afhænge af, hvilke tiltag der vil skulle implementeres af Naalakkersuisut, Inatsisartut, kommuner og det private erhvervsliv.